

SISÄASIAINMINISTERIÖ

03.05.2013

INRIKESMINISTERIET

Inrikesministeriet

Ärende: Utkast till förordning av statsrådet om polisinrättningarnas verksamhetsområden och utkast till beslut av Inrikesministeriet om placeringsorten för polisinrättningarnas verksamhetsenheter

Hänv: Brev från Inrikesministeriet 18.4.2013 SM054:00/2012

Svenska Finlands folkting lämnar i det följande sitt ställningstagande i fråga om ministeriets beredning, som ingår i det tredje skedet av polisförvaltningsreformen (Pora III).

1. Utkast till statsrådsförordning om polisinrättningarnas verksamhetsområden

Enligt förslaget kommer 24 polisinrättningar att minska till 11 i landet. Av de föreslagna polisinrättningarna är sex tvåspråkiga och fem är enspråkiga. Förslaget gäller inte landskapet Åland.

Enligt ministeriets promemoria (18.4.2013) påverkar förändringarna i polisinrättningsområdena inte medborgarnas faktiska möjligheter att få polistjänster på finska och svenska, och polisservice på svenska tryggas fortsättningsvis i hela landet.

Folktinget konstaterar att ett betydligt större antal kommuner hör till tvåspråkiga polisinrättningar i framtiden, om förslaget antas. Teoretiskt sett ger förändringen ett positivt intryck vad gäller den svenskspråkiga befolkningens rätt till polisservice på sitt eget språk, men förslaget är problematiskt när det gäller polisväsendets faktiska beredskap att i praktiken trygga grundläggande språkliga rättigheter. Poliséndet står inför nya utmaningar, exempelvis i fråga om de enspråkiga polisinrättningar som överförs till tvåspråkiga polisinrättningar. I och med detta blir den nya polisinrättningen i sin helhet tvåspråkig, och vid rekryteringen av personal tillämpas då till samtliga delar behörighetsvillkoren gällande språk för en tvåspråkig myndighet.

Färsk forskning visar emellertid att det redan nu krävs snabba och målmedvetna åtgärder för att säkerställa polisens språkliga beredskap. Kommuninvånarnas syn på tillgången till polisservice uppvisar en stor variation beroende på om de hör till den svenskspråkiga eller den finskspråkiga minoriteten i tvåspråkiga kommuner. Kommuninvånare som hör till den svenskspråkiga minoriteten ger polisen endast vitsordet 7,4, medan de finskspråkiga minoriteterna ger vitsordet 8,7. Dessa uppgifter framgår av Språkbarometern 2012, Institutet för samhällsforskning, Åbo Akademi.

Folktinget noterar att Inrikesministeriet har tillsatt en arbetsgrupp i syfte att säkerställa de språkliga rättigheterna inom ramen för polisförvaltningsreformen. Tillsättandet av arbetsgruppen har tyvärr skett i ett skede när planeringen för Pora III-reformen redan är långt framskriden, varför det finns skäl att ställa sig tveksam till huruvida arbetsgruppens arbete och slutrapport med föreslagna åtgärder kommer att inverka på den fortgående planeringen och de beslut som fattas inom ramen för Pora III. Folktinget understryker det viktiga i arbetsgruppen fokuserar på den finsk- och svenskspråkiga befolkningens *likvärdiga rätt* till polisservice på sitt eget språk och polisväsendets *faktiska beredskap* att tillgodose denna inom sitt uppdrag. Statsrådet har nyligen antagit ett principbeslut om en nationalspråksstrategi (20.12.2012), och Folktinget rekommenderar denna nationalspråksstrategi med tanke på arbetsgruppens arbete.

De regionala enheterna med svenska som arbetsspråk

Enligt 1 § 12 mom. i utkastet till statsrådsförordning kommer det att finnas tre regionala enheter med svenska som arbetsspråk inom tre av de tvåspråkiga polisinrättningarna. Denna skrivning strider mot minister Räsänens beslut och ministeriets förarbeten till förordningen.

Folktinget hänvisar till inrikesminister Päivi Räsänens beslut om riktlinjer för polisförvaltningsreformen (2.10.2012) samt kompletterande beslut (15.2.2013), enligt vilka de fyra regionala enheterna med svenska som arbetsspråk kvarstår. Också i ministeriets promemoria (18.4.2013) anges att de fyra regionala enheterna bevaras.

Folktinget hänvisar till detta och ber ministeriet ändra 1 § 12 mom. i utkastet till statsrådsförordning, så att det vid polisinrättningen i Österbotten finns en regional enhet som har Pedersöre härad som sitt område och en regional enhet som har Korsholms och Närpes härad som sitt område.

De regionala enheterna har ett särskilt ansvar för att trygga och utveckla den svenska servicen inom polisinrättningens område. Enheternas befogenhet och uppgifter preciseras emellertid inte på författningsnivå, och inte heller polisinrättningarnas reglementen innehåller klart definierade instruktioner i fråga om enheternas uppgift att trygga den svenska servicen. Folktinget anser därför att det behövs snabba åtgärder för att stärka de regionala enheternas befogenhet och uppgifter inom polisinrättningarna.

Folktinget föreslår att den övergripande ledningen vid de tvåspråkiga polisinrättningar som har regionala enheter inom sitt område inrättar en tjänst som biträdande polischef med uppgift att bl.a. säkerställa och utveckla den interna förvaltningen samt polis servicen på svenska. Den biträdande polischefen bör ingå i polisinrättningens styrgrupp med linjeöverskridande befogenheter att säkerställa och utveckla den interna förvaltningen och den externa polis servicen.

Behörighet i fråga om tjänster vid de regionala enheterna. Folktinget hänvisar vidare till att tjänsterna vid en regional enhet med svenska som arbetsspråk har en särskild ställning i förhållande till polisinrättningens övriga tjänster. Orsaken till detta är att enheterna har ersatt de tvåspråkiga polismyndigheter i landet vars majoritetsspråk var svenska, och de språkliga behörighetsvillkoren för tjänsterna vid enheterna följer således av denna omorganisering.

Ministeriet bestämde under beredningen av polisförvaltningsreformens första skede att länsstyrelsen, inte polischefen, har behörighet att överföra tjänster från den regionala enheten till en annan plats inom polisinrättningsens område (ministeriets promemoria 9.11.2007). Inrikesminister Anne Holmlund bekräftade ytterligare detta beslut följande år (SS 643/2008 rd, 8.10.2008). År 2010 överfördes behörigheten i fråga om tjänsterna från länsstyrelsen till Polisstyrelsen, som trots ministeriets tidigare beslut och riktlinjer föreslår att beslutsrätten delegeras till polischefen i sin riksomfattande arbetsplan (31.1.2013), eftersom en skrivning om detta saknas i arbetsplanen. Polisstyrelsens skrivning i arbetsplanen strider således mot ministeriets riktlinjer.

Folktinget hänvisar till att Polisstyrelsens förslag om att delegera denna behörighet till polisinrättningsens polischef inte är i enlighet med ministeriets riktlinjer för polisförvaltningsreformen. Folktinget ber därför ministeriet verka för att Polisstyrelsen omprövar detta i sin arbetsplan för Pora III.

Av promemorian framgår att utgångspunkten i förnyandet av polisinrättningsområdena har varit att bevara polisens nuvarande geografiska och funktionella alarm- och fältchefsområden. Inom polisinrättningen finns det i så fall 2-3 alarmområden, som underlyder separata sektorledningar. Vidare framgår att polisens sektorledning och dess underliggande enheter i regel kvarstår. Enligt nyare planer för polisinrättningarnas organisationsstruktur har man trots detta gått in för att minska antalet sektorer. En åtgärd som, ifall den förverkligas, kommer att undergräva de faktiska förutsättningarna att upprätthålla svenskspråkig förvaltning och polisservice i de nya tvåspråkiga polisinrättningarna med regionala enheter, eftersom tjänstemännens språkkunskaper i praktiken inte nu och inte heller framöver kan garanteras inom ett sektorområde som omfattar hela polisinrättningsens område. Dessa tvåspråkiga polisinrättningar med de svenskspråkiga regionala enheterna anses utgöra sådana specialkriterier och särskilda skäl som motiverar att polisens nuvarande sektorledning med underlydande enheter kvarstår.

2. Utkast till beslut av Inrikesministeriet om placeringsorten för polisinrättningarnas verksamhetsenheter

Enligt 1 § 1 mom. i utkastet kommer polisens verksamhetsenheter att indelas i huvudpolisstationer och polisstationer. Vidare ingår det i 1 § 3 mom. en hänvisning till lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen. I 2 § finns förslag till placeringsorter för polisinrättningarnas huvudpolisstationer och polisstationer.

Enligt förslaget placeras fem av elva huvudpolisstationer på tvåspråkiga orter. Folktinget konstaterar att detta är synnerligen viktigt, bl.a. med tanke på huvudpolisstationernas möjligheter att rekrytera språkkunnig personal.

Samservice. Enligt ministeriets promemoria (18.4.2013) är det av central betydelse att polisförvaltningen använder sig av samservicenätverk för att säkerställa den regionala tillgången till polisservice.

Folktinget ber Inrikesministeriet fästa uppmärksamhet vid att lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) tillämpas på personalen vid samservicekontoren i

tvåspråkiga regioner. Ifall det finns kontor med endast en anställd ska denna person uppfylla samtliga språkkunskapsvillkor som gäller för de myndigheter som är part i samarbetet.

Därtill ska samservicekontoren i enlighet med språklagen (423/2003) tillhandahålla polisförvaltningens blanketter på finska och svenska samt broschyrer och annat skriftligt material med grundläggande information på båda språken. Samma språkliga princip gäller all övrig information till kunderna, och båda språken ska behandlas jämnt på skyltar, hänvisningar och motsvarande i samband med samservicekontoren.

Svenska Finlands folkting ber Inrikesministeriet beakta de ställningstaganden som ingår i detta utlåtande.

Helsingfors den 3 maj 2013

SVENSKA FINLANDS FOLKTING

Christina Gestrin
folktingsordförande

Kristina Beijar
sakkunnig i förvaltningsärenden